

A lelőhely Szalánta településtől D-re, a Pécs és Harkány közötti 58. sz. főúttól K-re található, a régi tsz-épület mögött, a Németi-patak fölött egy kisebb domb fennsíkján. A feltárás során 46 régészeti objektum került elő, arányosan elszórva, csak a humuszolt terület középső részén, és Ny-i végének közelében volt egy-egy intenzívebb objektumcsoport. Túlnyomó többségük hulladék- vagy élelemtároló gödör, ezek szabályos kerek alakúak, némelyik méhkas alakú profillal. Az objektumok közül említésre méltó egy sekély árok, amely lefutása alapján akár egy épület alapárka is lehet. Valószínűbb azonban, hogy egy kerítés árka, mert a mellette fekvő cölöplyukak nem teljesen szabályosak, úgy tűnik, mint a támasztókarók helyei lennének. A leletanyag meglehetősen szegényes, annak ellenére, hogy az objektumokban viszonylag nagy mennyiségben volt edénytöredék. Néhány jellegzetesebb darab alapján a lelőhelyet a középső rézkori Balaton-Lasinja-kultúrához sorolhatjuk.

A leleteket a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága fogadja be.

Munkatársak: Ligner Jácint régész, Strasszer Viktória, Vadas Lívia, Fenyvesi Anita régésztechnikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft. végezte.

KIS ATTILA

488. Szank, Kelő-ér III.

(KÖH 72671)

(Bács-Kiskun megye) Sza

A Horvát Tranzit gázszállító vezeték építése közbeni szakfelügyelet alkalmával Szank és Szentlászló települések között, egy dombháton azonosított lelőhely (HT-106. lh.) hossza mintegy 200 m, a feltárássra kijelölt terület szélessége 5 m volt. A 2009. december 9–14. között folytatott ásatás során a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai egy kisebb szarmata telep részletét találták meg.

Feltártunk egy kutat, 9 sekély árkot, 3 kisméretű gödröt és néhány cölöphelyet. Az objektumok többsége kevésbé mélyedt az altalajba, a mezőgazdasági művelés, az erózió és a humusztakaró eltávolítása során azok nagyrészt megsemmisültek. Több esetben csak a metszetalban a szubhumusztól elkülönülő betöltésüket sikerült megfigyelni. A feltárt objektumokból kevés szarmata kerámia és állatcsont, a lelőhelyről szórványként viszonylag sok korongolt kerámiatöredék került elő.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a kecskeméti Katona József Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Kulcsár Zoltán, Kulcsár Zoltánné, Frank Tamás.

HARGITAI ANDRÁS

489. Szarvas, Damjanich utca 37.

(KÖH 72435)

(Békés megye) Sza, Á

2009. július 23-án a Tessedik Sámuel Múzeumba bejelentés érkezett, hogy építkezés közben kerámiát találtak. A helyszínre érkezve azt tapasztaltuk, hogy a lelőhelyen 40 cm mélyen a humuszt leszedték, az alapozáshoz használt gödröket kiásták. A talált leletek, szarmata és Árpád-kori edénytöredékek, eddig ismeretlen lelőhelyet jeleznek.

GULYÁS ANDRÁS

490. Szatymaz, Fehértő

(KÖH 72043)

(Csongrád megye) Ő, Kö

A 0321/13, 0323/1, 0323/24, 0323/27, 0323/38 hrsz. ingatlanokra tervezett célkitermelő helyek létesítése miatt szükségessé vált terepbejárást 2009. február 12-én és március 11-én végeztük. A teljes egészében mezőgazdaságilag hasznosított, szántott homokos talajú felszínen 1 régészeti lelőhelyet lokalizáltunk.

A Kisteleki-csatorna K-i partján, a csatornát kísérő dűlőút É-i oldalán, egy aprócska homokdombon őskori és középkori töredékeket gyűjtöttünk.

Munkatárs: Hrivnák Péter Pál régésztechnikus.

FEKETE CSANÁD

491. Szava, Murafő

(KÖH 69125)

(Baranya megye) Á

2009. október 21. és november 4. között megelőző feltárást végeztünk a Horvát Tranzit gázvezeték nyomvonálára elő, HT-88 jelű lelőhelyen, a 062/8, 062/11, 036/4, 066 hrsz. ingatlanokon. A lehumuszolt 1116 m²-ből 689 m² volt régészetileg fedett.

A lelőhely Csarnóta és Szava között félúton, földrajzilag a Murafő nevű dombgerincen és annak lankáin található. A lelőhelyet É-ről és K-ről a Bostai-árokotól D-re lévő kis cserjés-bozótos határolja. A feltárás során 32 objektumot bontottunk ki, melyekhez 67 stratigráfiai számot rendeltünk. Az altalaj vörös agyag, néhol sárgásbarna lösz, melyben szürke, szürkésbarna, sötétbarna betöltésűek voltak a régészeti jelenségek. A lelőhely a nyomvonalban az ÉK-i vége felé ritkább, míg a DNy felé a dombtetőn intenzívebbé vált. A feltárt 32 objektumból 24 Árpád-kori (18 gödör, 1 árok, 4 cölöplyuk, 1 tűzrakóhely(?), 8 ismeretlen korú (3 gödör, 1 árok, 4 cölöplyuk). A leletanyag korongolt, körbefutó, bekarcolt vonal- és hullámvonalakkal díszített fazéktöredékek, patics, vasszeg-, vaskés(?)-töredék, állatcsont, fenőkövek, agyagnehezék, üveggyöngy (feltehetően római, másodlagosan használt). A lelőhely ÉK-i és DNy-i irányban is folytatódik tovább, a nyomvonalon kívül.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgo-

zás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Drávavölgyi Péter, Lampért Kirill, Jevtuhov Boglárka, Kóra Mária ásatási technikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft. végezte.

KIS ATTILA

492. Szárföld, tsz-tehenészet (KÖH 46920)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró

2009. május 26-án leletmentést végeztem a tehenészeti telep területén, ahol halastavak és a hozzájuk kapcsolódó telettetők kialakításával kapcsolatos földmunkák zajlottak. Korábbi helyszíni szemléink alkalmával a D-i telettető környezetében, elsősorban annak DK-i sarkánál gyűjtöttünk viszonylag nagyobb mennyiségű leletanyagot (római kori kerámia- és téglatöredékeket). A terület erősen sóderes talajú, melynek vastagsága meghaladja az 1 m-t is, a talajvíz szintje feltűnően magas.

A leletmentés idején a telettető mélyítése és partoldalának kialakítása folyt. A DK-i oldalon két ovális formájú, ívelt aljú gödröt dokumentáltam, betöltésük kevert sötétbarna-feketés humusz volt. Az 1. sz. objektumból kerámia- és téglatöredékek, valamint állatcsont, a 2. sz. objektumból egy korsó összefüggő, de hiányos darabjai kerültek elő. A D-i falban jelenségeket nem észleltem, ezért feltételezhető, hogy a római kori település a telettetők és a tőlük K-re eső tó közötti földút alatt, ill. DK-i irányban húzódik.

POLGÁR PÉTER

493. Százhalombatta, Földvár (MRT 7. k. 27/2 lh., KÖH 11473)

(Pest megye) B

2009. június 2. és július 31. között folytattuk az 1998-ban megkezdett, mintegy 6 m vastag rétegsorral rendelkező középső bronzkori tell telep feltárását a 20×20 m-es szelvényben, melynek jelenlegi átlagmélysége 2 m.

A 2009-es idény eredménye, hogy a már évek óta jelentkező településszerkezet továbbra is megmaradt, a terület felosztható az ún. főutcára és a lakóterre. A főutcának nevezett terület mintegy 6 m széles, és 20 m hosszú, a szelvény teljes Ny-i felét ÉNy-DK irányban kitölti. A szelvény DNY-i sarkában korábban elhelyezkedett ház alatt az utca általános feltöltése kiszélesedik. Itt, ill. ez alatt egy szerves, valószínűleg faszerkezetes, talán melléképület faszenes nyomát találtuk meg. Agyagnak, mint alapvető építőelemnek még nyoma sem volt a környezetében.

A szelvény közepén elhelyezkedő nagy ház (5110 sz.), rengeteg újabb apró részlettel gazdagította a Vátya-Koszider korú középső bronzkori házak belső életéről szóló ismereteinket. A leégett házban találtunk növényi rostokból sodort enyhén szenült kötélmaradványt. Különböző minőségű agyagból készített kisebb-nagyobb,

a padlóra tapasztott dobozokat, tárolókat tártunk fel. A ház É-i szobája keskeny, alig 2 m széles, a benne talált szenült borsó és az alatta talált növényi szakajtó maradványai élelmiszertároló funkciót sugallnak a ház ezen részében. Ettől D-re, közel a kis válaszfalhoz találtuk a kettős kemencét, melynek elülső nagyobb része, mintegy 1 m átmérőjű egy tűzterű kemence lehetett. Mögé nagyon sok szerves anyagot tartalmazó hordozható tűzhelyre emlékeztető alsó, felső palástartalattal és nyitott tetővel rendelkező tapasztott, talán szárítót találtunk. A nagy kemence alja vastag kerámiatöredékekkel, majd ez alatt kavicsréteggel volt megalapozva. Ettől D-re található agyagdoboz 43 astragallost tartalmazott. Ettől D-re, szinte a nagy szoba közepén kisebb nyílt tüzelőplatni volt egy négyszögletes agyag „asztallap”-szerű kiemelkedéshez tapasztva. Egyértelmű, hogy ez a két objektum összetartozik. A nagy szoba DK-i fala előtt a D-i oldalon két 25–30 cm széles, 15–20 cm vastag és legalább 3 m hosszú elszenesedett gerendát találtunk. Nem egyértelmű még, hogy tovább D-re a sárga padló az egy külső lesározás, két szélfogóval egy-egy oldalán, vagy a nagy ház harmadik szobája D felé. A mintegy 6 m széles ház a két szobával együtt 10 m hosszú, amennyiben a D-i rész is szoba, akkor több mint 14 m hosszú lenne. Ezt a kérdést csak a következő évben lehet eldönteni. A széles gerendákból vettünk fel egy 50×50×30 cm-es részletet.

A szelvény É-i széle mentén előtűnt a következő házrészlet (5187 sz.), mely az 5110. sz. ház É-i szomszédja, annak tájolásával és szélességével teljesen megegyezik. A két házat kis, kb. 1 m széles utca választja el egymástól. Ez a ház szinte teljesen leletanyag nélküli. A gödrökkel szabdaltnak egyértelműen két szobáját lehetett megkülönböztetni. A D-i szoba 2,5–3 m széles és a ház szélességével, azaz 5 m-rel megegyező a hossza. Az ehhez É-ről kapcsolódó helyiség méretét nem tudjuk, kifut a szelvényből. A kis utca és a főutca találkozásánál egy csontaprító, esetleg feldolgozó műhelyszerű leletkoncentrációt találtunk, benne egy ép agancskapával.

A szelvény K-i fala mentén a 4340. sz. ház korábbi rétegét bontottuk. Leletanyag szinte alig volt benne és a felette lévő fázisban szinte teljesen elpusztították ehhez a padlóhoz tartozó tűzhelyeket és objektumokat. A szelvény K-i fala mentén elkezdtünk kibontani egy többszörös gödörkomplexumot, melyről a végén kiderült, hogy legalább 6 különböző időben ásott gödör.

A szelvény ÉK-i sarkában megszűnt a ház ebben a rétegben és szürkés, általános feltöltést találtunk, sok apró lelettel.

A modenai egyetemmel kötött együttműködés keretében a PhD hallgatók két hetet töltöttek az ásatáson. Az archaeobotanikusok próbaképpen pollenmintákat vettek fel a szelvényben található objektumokból.

Konzulens: Szabó Miklós.

Munkatársak: Berzsényi Brigitta, Lakatos Gabriella (Matrica Múzeum); Szeverényi Vajk (MTA Régészeti Intézete); Claes Uhnér (Oslo egyetem), Claudio Sonaro régész, Chiara Montecchi és Rosella Rinaldi archaeo-